

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO
Norge

Vår saksbehandler
Finn Erlend Ødegård
+47 92 85 84 95

Vår dato
20.09.2024
Deres dato
05.09.2024

Vår referanse
24/00024-210
Deres referanse
23/2228-

Innspill til CBD COP 16

Norges Bondelag viser til vårt muntlige innspill på møte om naturtoppmøtet i Colombia (CBD COP 16) tirsdag 17. september i KLD, og gir nedenfor våre merknader.

Norges Bondelag hilser den nye naturavtalen velkommen. Den blir viktig for å ta vare på verdens naturmangfold. Samtidig har innretningen den får stor betydning for hvordan andre store oppgaver skal løses – her vil jeg peke på økt matproduksjon og det grønne skiftet.

Bærekraftig matproduksjon til en økende befolkning er den viktigste oppgaven jordbruket har. Folketallet på jorda er anslått å øke til 10 Mrd fram mot 2050 og alle mennesker trenger sunn mat og rent vann. I dag brukes om lag 12 % av jordas isfrie landareal til jordbruk. Vi må ha som ambisjon at den nødvendige økningen i matproduksjon skjer på det jordbruksarealet som allerede er i bruk. Da må vi å gi matjorda et juridisk vern på linje med naturvernet.

Norge er blant de landene i verden som har lavest sjølforsyning. Krig og klimaendringer gjør at vi nå står vi i starten av en global matkrise. Det er et viktig poeng at vi produserer mest mulig av den maten vi forbruker selv, både av hensyn til matsikkerhet, men også av hensyn til at vi ikke bidrar til å øke prisene på verdensmarkedet mer enn nødvendig.

Det grønne skiftet innebærer at vi skal fase ut fossil energi med fornybar energi. Bondelag har sammen med Småbrukarlaget inngått klimavtale med Staten om å redusere klimagassutslippene og øke opptaket av karbon i jord tilsvarende 5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2030. Vi er i full gang med å oppfylle planen ved å ta i bruk klimakalkulator, bedre fôring, dyrehelse og avl, fossilfri maskinpark, fossilfri oppvarming, bedre bruk av gjødsel og god agronomi, bruk av husdyrgjødsel til industrielle biogassanlegg, jorda som karbonlager og ny klimateknologi som revolusjonerer landbruket. Videre må vi satse aktivt på skogen. Stål og betong kan erstattes med tre som byggemateriale.

Norges Bondelag mener målene i Naturavtalen må balanseres mot målet om økt matproduksjon og det grønne skiftet. Vi må nå alle tre målene samtidig.

Naturavtalens mål om 30 % bevaring av natur på land og til vanns kan ikke bety vern etter naturmangfoldloven. Det biologiske mangfoldet i jordbrukslandskapet er diametralt motsatt av det vi finner andre steder. Mens det i andre økosystemer nettopp er menneskelig aktivitet som truer naturmangfoldet, er artene i jordbrukslandskapet helt avhengig av bondens skjøtsel og

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Postadresse: Postboks 9354 Grønland, 0135 OSLO, Tlf: 22 05 45 00
Besøksadresse: Landbrukets Hus, Hollendergata 5, 0190 OSLO
Bankkonto: 8101.05. 91392, **Org.nr.:** 985063001 MVA
bondelaget@bondelaget.no, www.bondelaget.no

Bankkonto: 8101.05.12891
Org.nr: 939678670

driftsmetoder. Årsaken er at disse artene er tilpasset et slettelandskap som ble skapt av ville graseter som ikke lenger finnes i vill natur. Ifølge Artsdatabanken er 936 truede arter negativt påvirket av opphørt drift i landbruket. Det verste som kan skje for disse artene er at bonden slutter og at landskapet gror igjen.

Jordbrukslandskapet er svært artsrikt og kjennetegnes ved arter som. Det er ikke ute på jordstykkene vi finner det biologiske mangfoldet. Her er det monokulturer som skal gi gode avlinger. Det biologiske mangfoldet finner vi i mellomrommet mellom jordstykkene, på ugjødslede beiter og i seterlandskapet. Mellomrommet består av; åkerholmer, kantsoner, åpne grøfter, dammer, kantskog, alleer, store løvtrær, veikanter, steinrøyser, jordhauger og driftsbygninger.

Naturavtalen har videre mål om 30 % restaurering av ødelagt natur. Vi registrerer økende interesse for å gjenåpne lukkede bekker som ligger i jordbrukslandskapet. For Bondelaget er det viktig å presisere at bekkelukking og hydrotekniske anlegg er gjennomført av hensyn til samfunnsnytt til økt matproduksjon, og skal ha betegnelsen «sterkt modifiserte vannforekomster» etter vannforskriften. Det er kun i de tilfeller hvor bekkelukking har vært mislykket, at man til tross for store investeringer ikke har lyktes med å drenere bort vannet, at gjenåpning av bekker kan være et godt restaureringstiltak. Tilsvarende gjelder for restaurering av myr. Bondelaget mener det er uaktuelt å restaurere oppdyrket myr.

Naturavtalen har mål om å redusere avrenning av næringsstoffer til vassdrag og sjø med 50%. Bondelaget mener dette målet må knyttes til resipient slik det i dag gjøres i vannforskriften. Nitrogen og fosfor er de næringsstoffene plantene trenger mest av for å vokse. Samtidig kan det oppstå miljøproblemer ved lekkasje til miljøet. For jordbruket er målet å husholdere med næringsstoffene slik at de i størst mulig grad går til avlingene og i minst mulig grad lekker ut i miljøet. God gjødselplanlegging, god praksis for håndtering av husdyrgjødsel, god praksis for jordarbeiding og presisjonsjordbruk er de viktigste tiltakene for å oppnå dette. Det er svært viktig at gjødseltiltakene er balanserte opp mot målet om økt matproduksjon.

Jordbruket har allerede tatt i bruk integrert plantevern slik naturavtalen peker på. Gjennom plantevernregelverket plikter bøndene å gjøre andre aktuelle tiltak først, og begrunne hvorfor de eventuelt velger å bruke kjemiske plantevernmidler. Norge er blant de landene i verden som bruker minst plantevernmidler per areal.

Vi er også i gang med å halvere matsvinn slik naturavtalen har mål om. Allerede i 2017 signerte Bondelaget en bransjeavtale for å redusere matsvinnet med 50 % innen 2030. Avtalen ble signert av fem departementer og tolv bransjeorganisasjoner.

Med hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Simen Solbakken

Finn Erlend Ødegård